Näringsdepartementet 11 april 2007

103 33 STOCKHOLM Dnr.: 6-02-07

Remiss av rapport ”På väg mot ett oljefritt Sverige”

Kommissionen presenterar åtgärder för en omfattande minskning av oljeanvändningen i Sverige. Konjunkturinstitutet (KI) har inte kompetens att avgöra hur väl underbyggda de redovisade målen är, men kan konstatera att det är bra att kommissionen valt att formulera konkreta och mätbara mål. Däremot ställer sig KI kritiska till åtgärdsförslagen helt saknar samhällsekonomiska konsekvensanalyser och kostnadseffektivitetsanalyser.

Samhällsekonomiska konsekvensanalyser är viktiga för att kunna jämföra olika samhällsprojekt och kostnadseffektivitetsanalyser är viktiga för att bestämma om ett visst mål nås till lägsta möjliga kostnad. Eftersom betydelsen av den här typen av analyser tilltar med projektens storlek finner KI det därför särskilt anmärkningsvärt att de ekonomiska konsekvenserna av kommissionens förslag varken kvantifieras eller monetariseras.

Användningen av olja kan minskas genom effektivisering eller genom substitution till andra bränslen. Kommissionen för fram både behovet av effektivisering och en kraftfull bränsleväxling till främst inhemskt producerad etanol. Sammantaget kan dessa förändringar, enligt kommissionen, leda till konkurrensfördelar och bidra till ”att ytterligare stärka Sveriges redan framträdande roll på den globala marknaden och generera små och stora företag, sysselsättning, exportinkomster och en livskraftig regional utveckling”. KI vill med anledning av den totala avsaknaden av samhällsekonomiskt underlag mer specifikt kommentera följande aspekter av kommissionens förslag:

1. Kommissionen lyfter fram inhemsk etanolproduktion som inte bara ett medel för att minska oljeanvändandet utan också som ett mål. Därmed analyseras inte andra åtgärder, som t ex import av etanol, för att uppnå målet om minskad oljeanvänding, vilket är problematiskt, eftersom det då inte går att utvärdera olika åtgärders kostnader för att nå det specifika målet.
2. Kommissionen hävdar att de föreslagna åtgärderna leder till konkurrensfördelar. Värdet, t ex i termer av konkurrensfördelar, av att ”gå före” i miljö- och klimatpolitiken har varit föremål för ekonomisk forskning. Sammantaget visar den forskningen att stödet för en sådan strategi är svagt.
3. Kommissionen påstår att åtgärderna bl. a leder till att sysselsättningen ökar. KI vill i detta sammanhang framhålla att

Konjunkturinstitutet, Box 3116, Kungsgatan 12-14, SE-103 62 Stockholm
tel +46 8 453 59 00, fax +46 8 453 59 80, ki@konj.se, www.konj.se

arbetsmarknadens funktionssätt knappast kommer att påverkas av de föreslagna åtgärderna och därmed kommer inte den totala sysselsättningen att öka. Detta utesluter dock inte att lokala effekter kan uppstå via strukturomvandling men någon analys av en sådan finns inte i rapporten.

Kommissionens arbete har enligt rapportens förord lett fram till en koncensusrapport där dock en kommissionsdeltagare anmäler avvikande uppfattning angående behovet av skyddstullar för inhemsk produktion av etanol. Det är dock i detta sammanhang värt att uppmärksamma att kommissionsdeltagarna kommer från näringar som kan tänkas gynnas av inhemsk etanolproduktion, exempelvis Lantmännen och LRF Skogsägarna, medan de näringar som är energi- eller transportintensiva, som t ex skogsindustrin, inte är representerade.
Avslutningsvis noterar KI att Näringsdepartementet i sitt remissutskick anger att: ”Om myndigheten lämnar förslag som har kostnadskonsekvenser skall tänkt finansiering redovisas.” Detta förefaller något anmärkningsvärt mot bakgrund av att den rapport som är föremål för remissförfarande innehåller flera förslag som torde innebära kostnader, utan att deras finansiering redovisas.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Mats Dillén och föredragande har varit Magnus Sjöström.

Mats Dillén

Magnus Sjöström